

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Kopi: UPN

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

7. november 2013

SAMLENOTAT

Rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 18.-19. november 2013

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 15. november 2013 - dagsordenspunkt rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 18.-19. november 2013 - vedlægges Udenrigsministeriets og Forsvarsministeriets samlenotat vedrørende de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Nick Hækkerup

UDENRIGSMINISTERIET/FORSVARSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 8. november 2013

Rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 18.-19. november 2013

SAMLENOTAT

<u>1. Det østlige partnerskab.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Sydlige naboer (Syrien, Libyen og Egypten).....</u>	<u>5</u>
<u>3. Migrationsspørgsmål i Middelhavet (opfølgning på Det Europæiske Råd den 24.-25. oktober 2013).....</u>	<u>8</u>
<u>4. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, CSDP (forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2013).....</u>	<u>10</u>
<u>5. (Evt.) Bosnien-Hercegovina.....</u>	<u>16</u>
<u>6. EU-Kina topmødet</u>	<u>18</u>
<u>7. (Evt.) Cuba.....</u>	<u>20</u>
<u>8. EU's oversøiske lande og territorier (OLT-ordningen).....</u>	<u>22</u>
<u>9. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik –operationer (CSDP).....</u>	<u>25</u>

1. Det østlige partnerskab

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Der er lagt op til en forberedelse af topmødet i Det Østlige Partnerskab, som finder sted i Vilnius den 28.-29. november 2013. Vægten forventes at være på to emner: behandling af topmødeerklæringen, og udenrigsministrenes vurdering af, om der kan ske undertegnelse af en associerings- og frihandelsaftale (AA/DCFTA) med Ukraine på Vilnius topmødet. Sidstnævnte vil bero på, om Ukraine vurderes at have gjort tilstrækkelige fremskridt i forhold til de af EU identificerede mål på retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden. EU's Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionen ventes forud for mødet at levere en status for Ukraines fremskridt. Hvis der på tidspunktet for rådsmødet fortsat udestår vigtige fremskridt fra Ukraine, vil en evt. beslutning om undertegnelse muligvis først blive taget kort før eller på selve topmødet den 28.-29. november 2013.

2. Baggrund

Det Østlige Partnerskab blev lanceret i 2009 og dækker EU's naboskabspolitik med Hviderusland, Ukraine, Moldova, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan.

Det Østlige Partnerskab omfatter et bilateralt og et multilateralt spor. Under det bilaterale spor er målet at fremme partnerlandenes politiske associering og økonomiske integration med EU. Centralt er forhandlingerne om associeringsaftaler (AA) om politiske spørgsmål og alle sektorområder såsom miljø, energi, transport, m.m., herunder styrkelse af vigtige reformer inden for bl.a. demokrati og retsstat, respekt for menneskerettigheder, god regeringsførelse, markedsøkonomi og bæredygtig udvikling. En væsentlig del af associeringsaftalerne er dybe og omfattende frihandelsaftaler (DCFTA), der dækker store dele af EU's økonomiske acquis ('dyb') og omfatter hele spektret af økonomisk samkvem ('omfattende'). Samarbejdet omfatter også bilaterale aftaler om visumlempelse og på sigt en eventuel mulighed for visumliberalisering. Der er pt. meget begrænset samarbejde mellem EU og Hviderusland i det bilaterale spor. EU's sanktioner mod Hviderusland blev den 29. oktober 2013 videreført med et år til 31. oktober 2014. Det multilaterale spor er organiseret omkring udveksling af erfaringer under fire tematiske platforme, der vedrører demokratisk udvikling, økonomisk integration, energisikkerhed og mellemfolkelige kontakter. Alle seks partnerlande deltager i det multilaterale samarbejde.

Der afholdes topmøder med to års mellemrum, senest i Warszawa i oktober 2011. På næste topmøde i Vilnius den 28.-29. november 2013 er der lagt op til en parafering af EU's færdigforhandlede associerings- og frihandelsaftaler med hhv. Moldova og Georgien samt evt. undertegnelse af EU associerings- og frihandelsaftalen med Ukraine.

3. Formål og indhold

På udenrigsministermødet den 18. november 2013 forventes en behandling af udkast til topmødeerklæringen til Vilnius topmødet den 28.-29. november 2013, samt en vurdering af, hvorvidt der kan ske undertegnelse af en AA/DCFTA med Ukraine på baggrund af en fælles vurdering

fra Kommissionen og FUT'en af Ukraines fremskridt indenfor de tre områder, som er opstillet i rådskonklusionerne fra december 2012.

Topmødeerklæringen forhandles internt mellem EU-landene samt mellem EU og de østlige partnerlande. Der er lagt op til, at erklæringen skal redegøre for fremskridt siden sidste topmøde inden for de forskellige samarbejdsområder mellem EU og landene i Det Østlige Partnerskab. I erklæringsudkastet understreges, at Det Østlige Partnerskab er baseret på fælles værdier om demokrati, grundlæggende frihedsrettigheder, retsstatsprincipper og markedsøkonomi. Endelig udstikkes der i erklæringsudkastet mål for det videre samarbejde frem til næste topmøde i Riga under Letlands EU-formandskab i 2015.

Forud for udenrigsministermødet den 18. november 2013 forventes Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste at fremlægge en status for Ukraines fremskridt indenfor de tre områder, som EU fastsatte i december 2012 før en undertegnelse kunne finde sted: Retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden. På baggrund heraf ventes udenrigsministrene at vurdere, om der kan ske undertegnelse af AA/DCFTA med Ukraine på topmødet i Vilnius. Hvis der på tidspunktet for rådsmødet fortsat udestår vigtige fremskridt fra Ukraine, vil en evt. beslutning om undertegnelse muligvis først blive taget kort før eller på selve topmødet den 28.-29. november 2013.

Såfremt der på udenrigsministermødet lægges op til en beslutning om undertegnelse af AA/DCFTA med Ukraine på Vilnius topmødet, forventes der samtidig at blive vedtaget en rådsbeslutning om midlertidig anvendelse af AA/DCFTA. Det kan tage en årrække, før selve AA/DCFTA'en træder i kraft, idet ratifikationsprocedurer i alle medlemslande først skal være tilendebragt. Imidlertid vil det være muligt at anvende de elementer i AA/DCFTA'en, som er unionskompetence, og som medlemslandene kan nå til enighed om at anvende midlertidigt. Det ventes at dreje sig om bl.a. dialog om nationale reformer, herunder styrkelse af demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder, store dele af frihandelsaftalen, samarbejde vedrørende energi, transport og miljø, samt muligheden for finansiel støtte. Ikrafttrædelse af den midlertidige anvendelse vil i praksis afvente Europaparlamentets godkendelse af AA/DCFTA'en.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil skulle godkende indgåelse af AA/DCFTA'en med Ukraine.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af en AA/DCFTA ventes ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

En eventuel AA/DCFTA med Ukraine kan forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel, øget beskæftigelse, lavere forbrugspriser, m.v.

De statsfinansielle konsekvenser forventes primært at ske via EU-budgettet. Isoleret set vil nedsatte toldsats betyde lavere egne indtægter til EU-budgettet, som i nogen grad vil kunne modvirkes af øget handel. Frihandelsaftalerne forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. Udmøntningen af aftalernes bestemmelser for miljøområdet kan dog på længere sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes generel opbakning til Det Østlige Partnerskab. I forhold til topmødeerklæringen pågår i EU-kredsen en løbende forhandling om balancen i teksten, parallelt med at partnerlandene har mulighed for at afgive bemærkninger.

En eventuel beslutning om undertegnelse af aftalen med Ukraine vil blive truffet på baggrund af en vurdering af fremskridt på tre områder: retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter generelt Det Østlige Partnerskab som EU's redskab til at knytte de seks partnerlande tættere til sig baseret på fælles værdier såsom demokrati, menneskerettigheder og retssamfund, samtidig med at der åbnes for styrkelse af samhandel og reformer i landene. Regeringen støtter den meritbaserede tilgang ("more for more"), hvorved de partnerlande, der udviser størst reformvilje, opnår øget engagement og støtte fra EU.

Undertegnelse af aftalen med Ukraine vil blive vurderet på baggrund af fremskridt på tre områder: retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden. Kommissionen og FUI'en ventes forud for rådsmødet at fremlægge en vurdering heraf.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Forberedelse af Vilnius-topmødet er senest forelagt Folketingets Europaudvalg den 18. oktober 2013 til orientering.

Associerings- og frihandelsaftalen med Ukraine har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 7. oktober 2011 til forhandlingsoplæg.

2. Sydlige naboer (Syrien, Libyen og Egypten)

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat.

1. Resumé

Rådet vil diskutere udviklingen i relation til Syrien, herunder perspektiverne frem mod en eventuel Geneve II-konference. Man vil også drøfte den humanitære situation og OPCW's og FN's arbejde med at indsamle og destruere Syriens kemiske våbenarsenal. Man vil forventeligt vedtage rådskonklusioner om Syrien-konfliktens destabiliserende indvirkning på nabostaterne. Rådet vil også drøfte udviklingen i relation til Libyen. Der forventes også en drøftelse af den seneste politiske udvikling i Egypten.

2. Baggrund

I relation til **Syrien** skrider FN og OPCW's arbejde med at destruere Syriens kemiske våben planmæssigt frem. Syrien har indtil nu overholdt sine rapporteringsforpligtelser, og OPCW bekræfter, at alt kritisk fremstillings- og påfyldningsudstyr er destrueret. Dermed er første fase af håndteringen af de syriske kemiske våben tilendebragt. I overensstemmelse med sikkerhedsrådsresolution 2118 har man intensiveret bestræbelserne på at få fastlagt en dato og et format for Geneve II-konferencen, der skal sætte rammerne for en politisk løsning baseret på Geneve-kommunikéet. Således er FN og Den Arabiske Ligas særlige repræsentant, Lakhdar Brahimi, på rundrejse i regionen, for at skabe international opbakning til konferencen og sikre parternes deltagelse. Sideløbende forsøger man via forskellige kanaler at styrke og samle oppositionen frem mod konferencen. På et møde i London d. 22. oktober for den syriske oppositionskoalition og Syrien-vennegruppens 11 kernelande nåede man til enighed om en række centrale elementer i forhold til Koalitionens deltagelse i konferencen. Koalitionens endelige beslutning ventes dog først truffet på en generalforsamling d. 9. november. Flere forskellige oppositionsgrupperinger har enten lagt afstand til Koalitionen eller erklæret sig skeptiske overfor Geneve II-konferencen. Det kan medvirke til at underminere en positiv tilkendegivelse, som koalitionsledelsen ellers tidligere har luftet. Derudover er der stadig ikke enighed om eksterne aktørers deltagelse i konferencen, herunder ikke mindst Irans. Konflikten humanitære tal udvikler sig fortsat i en graverende retning. Flere end 100.000 mennesker har mistet livet. Kamphandlingerne og den tilspidsede humanitære situation har drevet mindst 2,2 millioner på flugt til nabolandene, mens 4,25 millioner er internt fordrevne.

Libyen er præget af en gradvist forværret sikkerhedssituation og stigende polarisering i Nationalkongressen (GNC). Den libyske regering mangler kapacitet til at udøve fuld myndighedskontrol i landet, hvilket har gjort det nødvendigt at samarbejde med de revolutionære militser om politi- og militæropgaver. Regeringens manglende kontrol over militserne blev understreget, da Libyens premierminister Ali Zeidan den 10. oktober 2013 blev kidnappet i Tripoli af bevæbnede militsfolk, men dog frigivet samme dag – angiveligt efter mellemkomst ved nationalkongressens formand Abusahmain. Den polariserede politiske situation med periodisk boykot af arbejdet i nationalkongressen, har ført til stærk svækkelse af regeringen med negative konsekvenser for genopbygning og reform af Libyen. Næste skridt i Libyens transitionsproces er afholdelse af valg til forfatningsforsamlingen, der skal sammensættes af 20 repræsentanter fra hver af Libyens tre regioner. Valget planlægges afholdt i december 2013. Når forsamlingen har udarbejdet en forfatning, skal den vedtages ved en folkeafstemning, hvorefter der skal afholdes nyvalg til parlamentet

og præsidentembedet. Ulykken ud for den italienske ø Lampedusa i begyndelsen af oktober, hvor ca. 350 migranter fra Afrika druknede, da deres overfyldte båd brød i brand og sank, har skabt fornyet fokus på Libyens lange og dårligt bevogtede land- og søgrænse, der gør landet til transitland for migranter til Europa. EU har medio 2013 iværksat en civil CSDP mission til Libyen (EUBAM) med henblik på styrkelse af grænsekontrollen.

I **Egypten** bakkes der fra overgangsmyndighederne op om gennemførelse - efter tidsplanen - af køreplanen for tilbagevenden til civilt og demokratisk styre, det såkaldte "road map". Første milepæl er i denne forbindelse forfatningen. Et udkast herfor ventes udlagt til folkeafstemning omkring årsskiftet. Den hidtidige proces med udarbejdelse af forfatningen har dog manglet inklusivitet og afspejler den fortsat dybe politiske polarisering. Op mod 3.000 medlemmer og sympatisører af det Muslimske Broderskab er blevet arresteret siden juli 2013 og en række retssager mod bevægelsens ledere, herunder tidligere præsident Morsi, er planlagt igangsat. Der synes at være betydelig folkelig opbakning til regeringens linje og til general Sisi personligt.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte udviklingen i **Syrien**, herunder perspektiverne for Geneve II-konferencen og. Rådet vil ligeledes berøre processen med at destruere Syriens kemiske våben. Flere medlemslande vil desuden rejse konfliktens regionale konsekvenser, som Syriens nabolande i stigende grad har problemer med at håndtere. Det forventes, at man i den sammenhæng vil vedtage rådskonklusioner til støtte for nabolandene.

Rådet forventes at drøfte udviklingen i **Libyen**, herunder den forværrede sikkerhedssituation.

Rådet vil også diskutere den seneste politiske udvikling i **Egypten**.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Syrien forventes ikke at have statsfinansielle eller administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget som følge af evt. mindre justeringer i bistanden til Egypten.

8. Høring

Ikke relevant

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

I forhold til **Syrien** forventes det, at der over en bred kam vil blive udtrykt opbakning til afholdelse af Geneve II-konferencen og til en politisk løsning baseret på Geneve-kommunikéet. Det er ligeledes forventningen, at flere medlemslande vil anerkende FN's og OPCW's indtil videre vellykkede arbejde med at identificere Syriens kemiske våben, men også vil påpege de mange ud-

fordringer i den fremadrettede proces. Endelig vil man i forlængelse af diskussionen af den humanitære situation understrege nødvendigheden af at støtte nabolandene i at håndtere de destabiliserende konsekvenser af Syrien-konflikten.

I forhold til **Libyen** forventes der generel bekymring over den forværrede sikkerhedssituation og enighed om behovet for fortsat at støtte Libyens transitionsproces. Der forventes også at være fokus på Libyens rolle som transitland for migranter til Europa.

I forhold til **Egypten** forventes der generel bekymring over den fortsat polariserede politiske situation og enighed om nødvendigheden af at støtte op om en inklusiv implementering af overgangsregeringens road map.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en drøftelse af situationen i **Syrien**. Danmark bakker fortsat op om det politiske spor-, og støtter bestræbelser på snarligt at afholde Geneve II-konferencen. Det er centralt, at disse bestræbelser fastholdes i de kommende måneder, som også understreget i sikkerhedsrådsresolution 2118. Danmark bakker op om Koalitionen, som man blandt andet støtter gennem stabiliseringsprojekter og kapacitetsopbygning og med den nylige udnævnelse af en særlig dansk repræsentant til den syriske opposition. Danmark er fortsat en af de store humanitære bidragsydere, og har samlet set givet mere end 460 millioner kr. i humanitær hjælp siden konfliktens start. Heraf er en stor del gået til indsatsen i Syriens nabolande. Danmark støtter OPCW's og FN's destruktion af Syriens kemiske våben. Det er positivt, at regimet indtil videre har levet op til sine forpligtelser, men fra dansk side fastholder man nødvendigheden af at bibeholde presset på regimet for fortsat efterlevelse. Danmark har indtil videre givet tilsagn om et ekstraordinært bidrag på to millioner kr. til OPCW. Regeringen vil derudover overveje bistand med danske kapaciteter, hvis der måtte vise sig et behov herfor.

Regeringen støtter en drøftelse af situationen i **Libyen**. Der kan udtrykkes generel bekymring over den polariserede politiske situation og opfordres til national forsoning og bredt samarbejde om de næste skridt i Libyens transitionsproces. De tragiske ulykker med migranter ved Lampedusa understøtter vigtigheden af at fortsætte EUBAM til trods for en vanskelig sikkerhedssituation i Libyen.

I forhold til **Egypten** kan der udtrykkes bekymring over den fortsat polariserede situation. Det er afgørende, at overgangsmyndighederne fortsætter den rettidige implementering af det såkaldte road map for en tilbagevenden til civilt og demokratisk styre, herunder at der snarest fremsættes et forslag til en ny forfatning til efterfølgende folkelig drøftelse og vedtagelse ved folkeafstemning. Det er desuden væsentligt, at road map implementeres i ånd såvel som i bogstav. Alle demokratiske og ikkevoldelige aktører bør have mulighed for at deltage i den politiske proces. Grundlæggende menneskerettigheder skal respekteres, herunder ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og retten til en retfærdig rettergang. Alle egyptiske borgeres rettigheder skal opretholdes, uafhængigt af religiøs baggrund, politisk overbevisning og køn.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Syrien, Libyen og Egypten har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til skriftlig orientering den 18. oktober 2013.

3. Migrationsspørgsmål i Middelhavet (opfølgning på Det Europæiske Råd den 24.-25. oktober 2013)

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Rådet forventes i opfølgning af DER den 24.-25. oktober 2013 at drøfte migrationsstrømme i Middelhavet. Fokus ventes særligt at være på muligheder for yderligere tiltag med henblik på håndtering af migrationspres inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

2. Baggrund

Ulykken ud for den italienske ø Lampedusa, hvor ca. 350 migranter fra Afrika druknede, da deres overfyldte båd brød i brand og sank, har skabt fornyet fokus på problematikken omkring de store migrationsstrømme til EU over Middelhavet. Spørgsmålet blev drøftet på seneste RIA-rådsmøde og DER med henblik på en drøftelse af operationelle og humanitære udfordringer i forhold til de fortsatte migrationsstrømme i det sydlige Middelhav. I konklusionerne fra DER understreges vigtigheden af at adressere årsagen til migrationsstrømmene gennem et styrket samarbejde med oprindelses- og transitlande. På baggrund af hidtidige drøftelser er der nu oprettet en ny "Middelhavs-taskforce" med deltagelse af medlemsstaterne, EU's udenrigstjeneste, Frontex, EU's asylstøttekontor (EASO), Europol og Rådssekretariatet. Flere medlemsstater har også påpeget vigtigheden af at styrke EU's samarbejde med tredjelande – herunder særligt oprindelses- og transitlande. Der er også blevet peget på behovet for styrkede instrumenter for eksempel inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte migrationsstrømme i Middelhavet. Fokus ventes særligt at være på styrket samarbejdet med oprindelses- og transitlande, samt muligheder for tiltag imod illegal immigration inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Drøftelsen forventes at blive en del af forberedelsen af DER-mødet i december.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed blandt medlemslandene om behovet for en styrket EU-indsats i forhold til migrationsstrømme over Middelhavet og behovet for yderligere politisk fokus herpå.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen stiller sig positiv overfor EU-initiativer i forhold til håndtering af migrationspres inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

4. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, CSDP (forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2013)

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet forventes udenrigs- og forsvarsministrene at drøfte udenrigsrepræsentantens endelig rapport om styrkelse af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (Common Security and Defence Policy (CSDP)) om bl.a. samtænkningen af EU's eksterne politikker, styrkelse af de europæiske landes militære kapabiliteter, forholdet til EU's regionale og institutionelle partnere, en evt. maritim sikkerhedsstrategi for EU samt styrkelse af EU's forsvars- og sikkerhedsindustri. Drøftelserne er en del af forberedelserne af Det Europæiske Råd i december, hvor EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik er på dagsordenen. Der lægges op til at vedtage rådskonklusioner. Endelig ventes afholdt møde i Forsvarsagenturets styregruppe, hvor Danmark dog ikke deltager.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd gav i december 2012 Kommissionen, Den Fælles Udenrigstjeneste og Rådet i opdrag at styrke og videreudvikle EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP'en) med fokus på særligt tre områder: (1) styrkelse af EU's evne til at gennemføre civile og militære operationer, (2) styrkelse af de militære kapabiliteter bl.a gennem multinationalt samarbejde, (3) styrkelse af den forsvars- og sikkerhedsindustrielle base.

Baggrunden for den substantielle forsvarsdagsorden på DER i december 2013 er bl.a. behovet for at adressere EU's fortsat begrænsede militære kapacitet til at agere selvstændigt især i en kontekst præget af besparelser på mange landes forsvarsbudgetter. Samtidig er der i EU fokus på at sikre størst mulig effekt af EU's eksterne indsatser, herunder bl.a. via et bedre samspil mellem EU's eksterne indsatser. Arbejdet sker bl.a. på baggrund af gentagne amerikanske opfordringer til de europæiske lande om at styrke evnen til krisestyring og konfliktløsning.

Dette forberedende arbejde er udmøntet i Udenrigsrepræsentant Ashtons rapport af 10. oktober 2013 til DER-formand van Rompuy vedrørende CSDP. Fsva. forsvarsindustrien trækker den kraftigt på Kommissionens meddelelse af den 24. juli 2013: "Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedsindustri".

Mødet er første mulighed for på ministerniveau at drøfte indholdet i Ashtons endelige rapport. Mødet vil søge at få resolveret nogle af de mere tekniske og politiske emner, som ikke ventes drøftet på DER, samt udstikke linjerne for vægtningen af de enkelte delelementer på dagsordenen for stats- og regeringscheferne.

Rapportens anbefalinger er inddelt i tre klynger:

1. Styrkelse af effektiviteten, synligheden og effekten af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik

Udenrigsrepræsentantens gennemgang af forslagene til at styrke effektiviteten af CSDP tager afsæt i et ønske om yderligere at styrke arbejdet med samtænkningen af EU's eksterne politikker ("comprehensive approach"), herunder også hvordan man drager mest nytte af de regionale og tematiske strategier, der allerede foreligger eller er under udarbejdelse. Et styrket fokus på sam-

tænkning har været en dansk mærkesag siden EU-formandskabet i 2012 og har bl.a. været medvirkende til, at udenrigsrepræsentanten og Kommissionen ventes at udsende en fælles meddelelse om netop samtænkning forud for DER i december, men efter Udenrigsrådsmødet.

Udover ”Comprehensive Approach” nævnes en række tiltag, der i større og mindre grad har været en del af de løbende drøftelser om CSDP’en, herunder samarbejde med partnere, regionale såvel som institutionelle (NATO); nye trusler, såsom energi og cyber; øget fokus på det maritime (herunder arbejdet med en maritim sikkerhedsstrategi for EU); øget fokus på opbyggelse af grænsesikkerhed i krisestyring (for at undgå spredning af våben, mennesker mv.); hurtigere og mere effektiv deployering af CSDP-missioner, militære som civile; synlighed for CSDP-missioner, igennem bl.a. proaktivt informationsarbejde.

2. Fremme udviklingen og udnyttelsen af EU-landenes forsvarskapabiliteter

Afsnittets centrale fokus er på, hvordan EU-landene udvikler de mest centrale militære kapacitetsmangler, herunder især lufttankning (Air to Air Refuelling, AAR), droner (Remotely Piloted Aircraft Systems, RPAS), satellitkommunikation (SATCOM) og cyberforsvar. Disse anses som særligt vigtige enten grundet en manglende selvstændig kapacitet (AAR og RPAS) eller en forudset fremtidig mangel (SATCOM) eller bedre samtænkning med andre ressortområder (cyberforsvar). Rapporten lægger op til, at DER bakker op om udviklingen af disse kapaciteter i europæisk regi og betoner nødvendigheden af at harmonisere efterspørgslen og standarder.

Ud over det primære fokus på kritiske kapacitetsmangler indeholder rapporten derudover forslag til videre drøftelse af varierende detaljeringsgrad inden for samarbejdet vedrørende eksisterende kapaciteter og planlægning under følgende overskrifter:

Konvergens i forsvarsplanlægningen via større åbenhed om planlagte anskaffelser og fremtidige nedskæringer, således at der samlet set fortrinsvis skæres ned på kapaciteter, hvor EU-landene tilsammen har redundans, omvendt fortrinsvis investeres i kapaciteter hvor landene har en mangel. I den nationale forsvarsplanlægning opfordres også til større anvendelse af 'pooling and sharing' for at udnytte EU-landenes eksisterende kapaciteter mest effektivt.

Det er derudover vurderingen, at samarbejde om fælles udbudsrunder og harmonisering af krav kan give effektiviseringsgevinster, særligt i lyset af, at størstedelen af omkostningerne ved et våbensystem typisk falder i forbindelse med brug og vedligeholdelse snarere end selve anskaffelsen.

Indførelsen af økonomiske incitamenter til forsvarssamarbejde i Europa, herunder momsfrigørelse og friholdelse af bilaterale eller multinationale forsvarssamarbejdsprojekter fra generelle nedskæringer.

Udforskningen af innovative finansieringsmekanismer, herunder privatfinansiering og privat-offentlige partnerskaber.

Arbejde hen mod et fælles strategisk forsvars-roadmap for at formalisere ovenstående principper for samarbejde i EU-regi.

Facilitere synergier mellem bilaterale, regionale og andre multilaterale initiativer med deltagelse af EU-lande. Her tænkes bl.a. på at bygge videre på det relativt vellykkede samarbejde i regi af den

europæiske lufttransport kommando (EATC), idet samtænkning af EU's 'Pooling and Sharing' og NATO's Smart Defence også bliver nævnt.

3. Styrke forsvarsindustrien i EU-landene.

Under punktet vedrørende forsvarsindustrien trækker rapporten i al væsentlighed på Kommissionens meddelelse: "Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedsindustri". Det anføres, at udfordringen i høj grad er knyttet til, at den europæiske forsvars- og sikkerhedsindustri er truet af faldende investeringer og et vigende hjemmemarked, hvor der ikke er fuld konkurrence.

Rapporten indeholder følgende forslag af varierende detaljeringsgrad:

- Ønsket om et stærkt fokus på DER på forskning og udvikling af teknologier med både civil og militær anvendelse ('dual use'), herunder konkret forslag om at understøtte dette arbejde bl.a. gennem Horizon 2020 forskningsprogrammet.
- Anerkendelse af bidraget fra små og mellemstore virksomheder i den europæiske forsvarsindustri og styrket EU fokus på at støtte disse, bl.a. gennem udmøntning af European Defence Agency's handlingsplan for små og mellemstore virksomheder fra marts 2013, som indeholder forslag til – i samarbejde med Kommissionen – at styrke synergier gennem alle forsyningsleddene med et specifikt fokus på teknologier med dobbelt anvendelse.
- Støtte EDA's igangværende udvikling af en overvågningsmekanisme for forsvarsmarkedet. Dette lægger sig tæt op ad Kommissionens meddelelse og har til hensigt gennem overvågning af eksisterende direktiver vedrørende indkøb og handel med forsvarsmateriel at sikre konkurrenceevnen samt modvirke såkaldte markedsforvriddinger. Ud over overvågning af anskaffelsesregler, statsstøtte o. lign. lægger Kommissionen ligeledes op til en hurtig udfasning af modkøbsaftaler.
- Støtte det videre samarbejde vedrørende standardisering, certificering og militær luftdygtighed og forsyningssikkerhed. Der lægges fra Kommissionens side dels op til etablering af "hybride standarder" for materiel og produkter, der har såvel militær som civil anvendelse, dels til etablering af omfattende standardiseringsordninger for forsvarsmateriel samt et europæisk certificeringssystem for det luftmilitære område (airworthiness).

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med drøftelserne på rådsmødet er at forberede Det Europæiske Råd i december, hvor målet er at opnå en stærk tilslutning fra stats- og regeringscheferne til et tættere europæisk forsvars- og sikkerhedssamarbejde. Det er forventningen, at drøftelserne på DER vil være en trædesten på vejen og ikke kulminationen på arbejdet. DER ses således både som en anledning til at give europæisk forsvars- og sikkerhedssamarbejde en overordnet strategisk retning og til at lancere konkrete projekter. Udenrigsrepræsentanten imødeser, at mere jævnlige drøftelser af forsvars- og sikkerhedsdagsordenen i EU-regi, herunder på DER, vil kunne danne rammen for en robust opfølgingsproces for det videre arbejde med både delstrategier og konkrete projekter.

Mere konkret ventes på rådsmødet en drøftelse med fokus på udenrigsrepræsentantens endelige rapport om CSDP'en og forberedelsen af DER i december 2013 samt af udkast til rådskonklu-

sioner på de tre overordnede områder vedr. EU's evne til at gennemføre civile og militære operationer, styrke de militære kapabiliteter samt EU's forsvarsbase.

Der afholdes i forbindelse med rådsmødet møde i Styringskomitéen for Det Europæiske Forsvarsagentur. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i samarbejdet i Det Europæiske Forsvarsagentur og deltager følgelig ikke i mødet i Styringskomitéen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser, da der ikke behandles konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred og generel opbakning blandt medlemslandene til udenrigsrepræsentantens rapport samt enighed om at støtte det videre arbejde med udvikling og optimering af CSDP'en, herunder om behovet for at sikre hurtige og effektive CSDP-missioner.

Der synes ligeledes at være bred opbakning til den videre udvikling af EU's "comprehensive approach" ift. konfliktforebyggelse og -håndtering samt stabilisering, herunder ikke mindst med konkret fokus på at styrke de civile kapabiliteter.

Der vil desuden være fokus på og bred enighed om, at EU bør fortsætte med at styrke og udbygge sit samarbejde med partnerorganisationer, herunder ikke mindst FN og NATO, med henblik på at sikre komplementariteten gennem stærkere samarbejde og koordination. Flere lande forventes også at tale for en stærkere inklusion af EU-NATO-samarbejdet i konklusionerne fra såvel rådsmødet som DER, end rapporten umiddelbart lægger op til.

En række lande forventes at opfordre til en mere overordnet strategisk drøftelse på DER, herunder også muligheden for udarbejdelse af en ny, global sikkerhedsstrategi for EU.

Ift. styrkelsen af de europæiske kapabiliteter forventes der enighed i Rådet om fokus på de nøglekapabiliteter, der skitseres i udenrigsrepræsentantens rapport. Enkelte lande vil desuden komme med bemærkninger og forslag til den konkrete styrkelse af eksempelvis den europæiske RPAS-kapacitet eller lufttankning. Flere lande vil formentlig modsætte sig anvendelse af forskningsmidler i rammen af "Horizon 2020" til finansiering af "dual use" projekter.

Der vil ligeledes være bred enighed om behovet for konkret opfølgning på DER for at sikre fortløbende fremdrift i udviklingen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Fra dansk side støttes et øget fokus på at skabe mere effektive CSDP-missioner, herunder ikke mindst en styrkelse af de civile CSDP-operationer. Samtidig understreges det, at missionerne bør virke i tæt samspil med EU's øvrige udenrigspolitiske instrumenter med udgangspunkt i en "comprehensive approach".

Regeringen støtter ligeledes en styrkelse af EU's relationer til regionale og institutionelle partnere, herunder ikke mindst NATO og FN, for at skabe komplementaritet gennem øget samarbejde og koordination.

Ift. styrkelsen af de europæiske kapabiliteter vil Danmark grundet forsvarsforbeholdet ikke kunne bidrage på mange elementer i en EU-ramme, men overordnet set støttes udviklingen af de europæiske kapabiliteter, hvilket Danmark arbejder aktivt for i NATO-regi, ligesom Danmark deltager aktivt i multinationale samarbejder med europæiske lande.

Regeringen støtter udenrigsrepræsentantens bestræbelser på at sikre en europæisk forsvarsindustri, som kan understøtte borgernes sikkerhed og beskytte Europas værdier og interesser samt ønsket om konkrete tiltag for at støtte små og mellemstore virksomheder i forsvarssektoren. Dansk forsvarsindustri er præget af små og mellemstore virksomheder, som har tyngde på teknologi, forskning og udvikling. Regeringen ser derfor positivt på initiativer, som sigter mod at øge den europæiske forskning i teknologier som har dobbelt anvendelse. Regeringen ser positivt på øget samarbejde om standardisering, certificering, militær luftdygtighed og forsyningssikkerhed, herunder hybride standarder til fremme af denne forskning, idet dette arbejde i videst muligt omfang bør ske i koordination med tilsvarende arbejde i NATO. Regeringen arbejder for, at "grønt forsvar", dvs. miljøvenlige og ressourcebesparende tiltag – og dermed tiltag, der kan bidrage til at øge operationssikkerheden pga. formindsket behov for transport af energi – indtænkes i arbejdet.

Regeringen støtter generelt udenrigsrepræsentantens ambition om så vidt muligt at sikre et åbent og konkurrencebaseret indre marked for forsvars- og sikkerhedsindustrien. Regeringen lægger vægt på at sikre lige vilkår for industrien i såvel store som små medlemslande. Regeringen finder, at der er behov for nøje at overveje behovet for udviklingen af en overvågningsmekanisme for forsvarsmarkedet for at sikre at eksisterende EU-politikker bringes i anvendelse til at udvikle forsvarsindustrien.

Regeringen finder imidlertid, at Europa-Kommissionens fokusering på nationale krav om industrisamarbejde (modkøb/offset) som årsag til manglende konkurrence er for ensidig. Krav om industrisamarbejde kan naturligvis kun stilles i det omfang det er foreneligt med EU-retten, navnlig reglerne om det indre marked og statsstøtte, og skal således være begrundet af konkrete væsentlige sikkerhedspolitiske interesser, jf. artikel 346 TEUF. Industrisamarbejde kan specielt for mindre medlemsstater være en måde at sikre en vis national forsvarsindustri på strategiske områder. Regeringen finder dog, at Europa-Kommissionens bestræbelser for at øge konkurrencen på forsvarsområdet i lige så høj grad bør fokusere på markederne for forsvarsmateriel i de

større EU-lande, handel mellem regeringer og udvikling af forsvarsmateriel inden for multilaterale udviklingsprojekter.

Som følge af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for EU, som har indvirkning på forsvarsområdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forsvarsdagsordenen på DER vedrørende CSDP blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 2013 forud for møde i Rådet for Udenrigsanliggende (inkl. forsvar) den 22.-23. april 2013. Kommissionens meddelelse ”Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedsindustri” blev forelagt Folketingets Europaudvalg af Erhvervs- og Vækstministeren den 20. september 2013 i forbindelse med indledende drøftelse i Rådet (Konkurrenceevne) den 26. september 2013.

5. (Evt.) Bosnien-Hercegovina

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Rådet ventes kort at drøfte situationen i Bosnien-Hercegovina på baggrund af et oplæg fra Den Fælles Udenrigstjeneste og EU-Kommissionen. Der forventes at være enighed om, at Bosnien-Hercegovina fortsat befinder sig i et dødvande med hensyn til EU-sporet, og at der ikke er udsigt til bevægelse eller udvikling, herunder for så vidt angår en troværdig indsats for at bringe landets forfatning i overensstemmelse med "Sejdic-Finci-afgørelsen". På den baggrund forventes der enighed om at understrege, at det fortsat er op til det bosniske politiske lederskab selv at skabe den nødvendige fremdrift, der vil kunne bane vejen for ikrafttrædelse af Stabiliserings- og Associeringsaftalen og siden hen for en troværdig medlemskabsansøgning.

2. Baggrund

Rådet (FAC) har de senere år gentagende gange udtrykt bekymring for afsporingen af Bosnien-Hercegovinas EU-perspektiv, herunder særligt det bosniske politiske lederskabs manglende vilje og evne til at adressere de nødvendige politiske og økonomiske reformer (rådskonklusioner i marts 2011, oktober 2011, december 2011, juni 2012, oktober 2012, december 2012, juni 2013 og oktober 2013).

Bosnien-Hercegovina har endnu ikke ansøgt om medlemskab af EU. EU og Bosnien-Hercegovina underskrev i 2008 en Stabiliserings- og Associeringsaftale, som ville systematisere dialogen om påkrævede reformer inden for bl.a. økonomi, retsvæsen og korruptionsbekæmpelse. Aftalen er imidlertid endnu ikke trådt i kraft, idet EU har stillet krav om, at der forinden gøres en troværdig indsats for at bringe landets forfatning i overensstemmelse med den Europæiske Menneskerettighedskonvention - det vil sige efterlevelse af den såkaldte "Sejdic-Finci-afgørelse", som fastslår, at alle etniske minoriteter (og ikke kun serbere, kroater og bosniakker) skal kunne vælges til politiske embeder. Ifølge EU-Kommissionens seneste fremskridtsrapport for udvidelseslandene udestår fortsat en troværdig indsats for efterlevelse af afgørelsen.

Endvidere er man fra bosnisk side ikke kommet videre med den helt afgørende etablering af en EU-koordineringsmekanisme, der kan samle de mange regerings- og statsniveauer i indarbejdelsen, implementeringen og håndhævelsen af EU-lovgivningen. Mindre fremskridt inden for menneskerettighedsområdet og styrkede relationer mellem staten og civilsamfundet ændrer ikke på billedet af en negativ udvikling væk fra EU-sporet. Fremskridtsrapporten konkluderer på den baggrund, at Bosnien-Hercegovina fortsat befinder sig i et dødvande uden umiddelbar udsigt til bevægelse eller udvikling.

EU's særlige repræsentant, danskeren Peter Sørensen, har i samarbejde med Kommissionen over det seneste år gentagende gange forsøgt at bringe parterne sammen om et kompromis vedrørende implementeringen af Sejdić-Finci-afgørelsen. Efter gentagne fejlslagne forsøg er det blevet understreget, at det nu er op til det bosniske politiske lederskab selv at skabe den nødvendige fremdrift, der vil kunne bane vejen for ikrafttrædelse af Stabiliserings- og Associeringsaftalen og siden hen for en troværdig medlemskabsansøgning.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at have en kort drøftelse af situationen i Bosnien-Hercegovina på baggrund af et oplæg fra Den Fælles Udenrigstjeneste og EU-Kommissionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene ventes at genbekræfte den eksisterende fælles holdning til Bosnien-Hercegovinas manglende fremdrift i EU-sporet, som senest er kommet til udtryk i form af rådskonklusioner vedtaget oktober 2013.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker principielt op om Bosnien-Hercegovinas EU-perspektiv, men deler samtidig Kommissionens vurdering af den manglende fremdrift i EU-sporet, der forhindrer ikrafttrædelsen af den eksisterende Stabiliserings- og Associeringsaftale. Regeringen bakker op om linjen i tidligere vedtagne rådskonklusioner, ifølge hvilke det nu er op til det bosniske politiske lederskab selv at skabe den nødvendige fremdrift, der vil kunne bane vejen for ikrafttrædelse af Stabiliserings- og Associeringsaftalen og siden hen for en troværdig medlemskabsansøgning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. EU-Kina topmødet

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Rådsmødet ventes at drøfte forberedelserne til det kommende 16. EU-Kina topmøde den 21. november 2013 i Beijing Kina.

2. Baggrund

Kina og EU har siden indgåelsen af det strategiske partnerskab i 2003 afholdt årlige topmøder samt regelmæssige konsultationer om handelspolitiske og økonomiske emner.

Sidste EU-Kina topmøde fandt sted den 20. september 2012 i Bruxelles og blev afholdt i en positiv og god stemning. Der var tale om et transitions-topmøde, som bar præg af, at det var premierminister Wen Jiabaos sidste topmøde før lederskiftet i Kinas Kommunistparti i november 2012. På topmødet blev blandt andet fremhævet ønsket om styrket samarbejde mellem EU og Kina. Topmødet fulgte endvidere op på en række sektorpolitiske initiativer med blandt andet etablering af et platformsamarbejde mellem EU og Kina på vandområdet, hvor Danmark er ledende partner fra EU's side, samt etablering af dialogmekanismer for energisikkerhed og bæredygtig urbanisering.

Det næste og 16. topmøde er sat til den 21. november 2013 og bliver derved det første under den nye kinesiske ledelse. Det overordnede tema for topmødet er "Green Growth in a Secure World" – et tema DK har arbejdet aktivt for. Fra EU's side er der fokus på, at også dette topmøde skal afvikles i en konstruktiv og positiv atmosfære, så man kan følge op på topmødet sidste år og lægge grunden for det fremtidige samarbejde. Topmødet vil markere indledningen af forhandlinger om en ny investeringsbeskyttelsesaftale mellem EU og Kina.

EU og Kina forhandler pt. om en strategisk plan for samarbejdet mellem EU og Kina frem mod 2020 med særligt fokus på grøn vækst, sikkerhed, handels- og investeringssamarbejde, bæredygtig udvikling og people-to-people samarbejde. Den grønne vækstdagsorden markeres hermed som helt central i det fremtidige samarbejde. Samarbejde på menneskerettighedsområdet ventes fremhævet i planen.

Der er endnu ikke cirkuleret udkast til konkret dagsorden for topmødet den 21. november, men drøftelserne ventes at centrere omkring ovennævnte emner i den strategiske plan for samarbejdet frem mod 2020. Dette gælder særligt drøftelse af samarbejde om grøn vækst og bæredygtig udvikling, hvor der i marginen af topmødet forventes at blive afholdt et urbaniseringsforum og en højniveaudialog om energi.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte forberedelserne af EU-Kina topmødet, som er sat til den 21. november 2013.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i EU-kredsen generel opbakning til at arbejde for et topmøde, der kan styrke EU-Kina samarbejdet på en række områder og følge op på sidste topmøde i 2012.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter bestræbelserne på at forberede EU-Kina topmødet med henblik på at styrke det positive forhold og udnytte mulighederne for at fremme samarbejdet på en række konkrete områder. Fra dansk side støttes endvidere, at EU og den fælles udenrigstjeneste arbejder mere strategisk og engagerer Kina på områder, hvor der er enighed og fælles fodslag samt støtter den kinesiske reformproces. Særligt investeringsaftalen og samarbejdet inden for grøn vækst og bæredygtig udvikling støttes fra dansk side. En strategisk plan for samarbejdet mellem EU og Kina frem mod 2020 bydes i denne sammenhæng velkommen.

Derudover opfordres fra dansk side til, at EU fremstår mere samlet og med en klar profil også i spørgsmål som menneskerettigheder.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

7. (Evt.) Cuba

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Det forventes, at Rådet vil vedtage en rådsbeslutning, som bemyndiger EU-Kommissionen og EU's udenrigsrepræsentant til på vegne af EU at forhandle en bilateral aftale mellem EU og Cuba om politisk dialog og samarbejde. Der forventes samtidig vedtaget en rådsbeslutning, som bemyndiger Kommissionen til på vegne af medlemslandene at forhandle de dele af aftalen, som ligger inden for medlemslandenes kompetence. Formålet er at formalisere de eksisterende politiske, samarbejds mæssige og handels mæssige relationer mellem EU og Cuba, og skabe en sammenhængende ramme for de fremtidige forbindelser mellem de to parter. Det er endnu ikke fastlagt, hvornår udkastet til rådsbeslutning behandles af Rådet.

2. Baggrund

Udenrigsrådet anmodede den 25. oktober 2010 EU's udenrigsrepræsentant Catherine Ashton om inden for rammerne af EU's Fælles Holdning til Cuba at sondere perspektiverne for EU's forhold til landet og melde tilbage til Rådet. På Udenrigsrådets møde den 19. november 2012 konkluderede udenrigsrepræsentanten efter en række sonderende drøftelser med de cubanske myndigheder og med medlemsstaterne, at der skulle udarbejdes udkast til forhandlingsdirektiv for en fremtidig bilateral aftale mellem EU og Cuba.

Kommissionen fremlagde den 18. april 2013 et udkast til rådsbeslutning, som bemyndiger Kommissionen og den højtstående repræsentant til at føre forhandlinger om en aftale vedrørende politisk dialog og samarbejde mellem EU og Cuba. Udkastene til rådsafgørelser og det medfølgende forhandlingsdirektiv er efterfølgende blevet behandlet i den relevante rådsarbejdsgruppe, og det vurderes, at de inden længe vil kunne forelægges for Udenrigsrådet.

Siden 2011 har de cubanske myndigheder iværksat reformer, der bl.a. omfatter lettelse af handel med privat ejendom; adgang til nye former for privat virksomhed; forenkling af landets todelte valutasystem; bedre muligheder for beskæftigelse i den private sektor samt indførelse af en ny migrationslov, der letter muligheden for, at cubanske borgere kan rejse ud og ind af landet. Politiske reformer indebærer blandt andet, at det fremover kun vil være muligt at varetage en række politiske poster i to gange fem år. Cuba har gennem de seneste år løsladt en stor gruppe politiske fanger, og fra EU-side vurderes det, at der ikke længere er langtidsfængslede politiske fanger i Cuba. Der finder dog fortsat chikane sted mod kritikere af den cubanske regering, blandt andet i form af korttidsfængslinger. Der er desuden stadig klare begrænsninger i ytringsfriheden i Cuba.

Cuba har vist stor interesse i at indlede forhandlinger med EU om en bilateral aftale, og har accepteret, at der kan forhandles, samtidig med at EU's Fælles Holdning til Cuba af 1996 er gældende. EU's Fælles Holdning tilskynder til overgang til demokrati i Cuba, til respekt for menneskerettighederne og til genopretning af den cubanske befolknings levemåde.

Forslaget til rådsafgørelse forventes at ville have hjemmel i TEUF artikel 218, stk. 3 og 4; for handelsdelens vedkommende artikel 207, stk. 4; og hvad angår udviklingsmæssigt samarbejde artikel 209 stk. 2. Det betyder, at der som udgangspunkt kræves et kvalificeret flertal i Rådet til at bemyndige Kommissionen og udenrigsrepræsentanten til at forhandle en aftale af den foreslåede karakter.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at indlede forhandlinger om de fremtidige politiske, samarbejds-mæssige og handelsmæssige relationer mellem EU og Cuba og skabe en samlet ramme for relationerne mellem de to parter. En kommende aftale skal skabe en resultatorienteret dialog mellem parterne, der skal omfatte menneskerettigheder, demokrati, god regeringsførelse og bæredygtig udvikling. Aftalen skal medvirke til at fremme reformprocessen i Cuba, støtte tiltag i forhold til FN's udviklingsmål (MDG og post-2015 udviklingsdagsordenen), og fremme handelsmæssigt og økonomisk samarbejde mellem EU og Cuba samt regionalt samarbejde i Caribien.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres vedrørende forhandlingsmandatet. Der vil eventuelt senere skulle indhentes samtykke fra Europa-Parlamentet til indgåelse af aftalen, afhængig af aftalens endelige karakter.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Et flertal af EU-landene støtter forhandlinger af en bilateral aftale, samtidig med at EU's Fælles Holdning med dens fokus på menneskerettigheder fortsat er gældende. En mindre gruppe lande er dog mere skeptiske og har ønsket en lang række tilpasninger af forhandlingsdirektivet. De fleste af disse ønsker er nu adresseret, og det forventes, at det forberedende arbejde kan afsluttes inden for relativt kort tid.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er på baggrund af den relativt positive udvikling i Cuba åben for en styrkelse af EU's relationer til landet under forudsætning af, at den positive udvikling i reformprocesserne fastholdes. En kommende aftale skal medvirke til en styrket dialog med Cuba, blandt andet med det formål at drøfte demokrati og menneskerettigheder, medvirke til at fremme positive økonomiske og politiske reformer og øge samhandlen. Fra dansk side støtter man derfor indledning af forhandlinger om en aftale om politisk dialog og samarbejde mellem EU og Cuba.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er tidligere blevet orienteret om overvejelserne om at indlede forhandlinger med Cuba om en bilateral aftale gennem et grund- og nærhedsnotat, der blev oversendt til udvalget den 30. maj 2013.

8. EU's oversøiske lande og territorier (OLT-ordningen)

KOM (2012) 0362

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til nyt associeringsinstrument for EU's oversøiske lande og territorier (OLT-ordningen), herunder Grønland. De 25 OLT'er har tilknytning til fire medlemslande (UK, Nederlandene, Frankrig og Danmark), men har udstrakt selvstyre og står uden for EU's lovgivning. Den nuværende ordning udløber 31. december 2013. Grønland har en særlig partnerskabsordning og en fiskeriaftale, men OLT-instrumentet giver Grønland horisontale fordele og adgang til regionale midler. Der lægges op til en justering af samarbejdet, så det tilpasses EU's nuværende politiske ramme og internationale prioriteringer af fælles interesse i et mere gensidigt forhold, herunder på handelsområdet. Forslaget foreslås finansieret med 2,5 mia. kr. for perioden 2014-2020 over den 11. EUF, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. svarende til knap 50 mio. Dette skal vedtages ved en særlig rådsbeslutning. Forslaget ventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser udover EU's budget eller nævneværdige konsekvenser for erhvervslivet.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2012) 0362 fremsat forslag til Rådets afgørelse om de oversøiske landes og territoriers associering med Den Europæiske Union. Forslaget er oversendt til Rådet den 25. juli 2012 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 203 og skal vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure med enstemmighed. Kompromisforslag 081/4/13 REV 4 ACP.

3. Formål og indhold

Formålet med associeringen mellem EU og de 25 oversøiske lande og territorier (OLT'erne)¹, herunder Grønland, er at fremme deres økonomiske og sociale udvikling og fastholde de nære økonomiske forbindelser mellem dem og EU som helhed. Den nuværende afgørelse fra 2001 (ændret i 2007 med den 10. EUF) udløber 31. december 2013. De oversøiske lande og territorier har en forfatningsmæssig tilknytning til fire medlemslande (UK, Nederlandene, Frankrig og Danmark). De har vidtrækkende selvstyre, er ikke en del af EU's toldområde eller indre marked og står uden for EU-lovgivningen. De er ikke udviklingslande, men har en række særlige udfordringer i kraft af deres meget små økonomier, befolkninger og administrationer og er ofte isoleret geografisk beliggenhed. De samlet 1,2 mio. indbyggere regnes som statsborgere i et medlemsland samt EU-statsborgere.

Der lægges fra Kommissionens side op til en justering af samarbejdet som følge af ændrede regionale og internationale prioriteringer og udviklingen i OLT'erne og tilpasning til EU's politiske rammer. Forslaget medfører en ændring fra et fattigdomsorienteret bistandsfokus til et mere gen-

¹ Anguilla (UK), Aruba (NL), Bermuda (UK), Bonaire (NL), Britisk Antarktisk Territorium (UK), Britisk Territorium i det indiske ocean (UK), Britiske Jomfruøer (UK), Cayman øerne (UK), Curaçao (NL), Falklandsøerne (UK), Fransk Polynesien (FR), Fransk Antarktisk Territorium (FR), Grønland (DK), Mayotte (FR), Montserrat (UK), Nykaledonien (FR), Pitcairn (UK), Saba (NL), Sint Eustatius (NL), Sint Maarten (NL), South Georgia og South Sandwich øerne (UK), Saint Helena, Ascension, Tristan da Cunha (UK), St. Pierre og Miquelon (FR), Turks and Caicos øerne (UK), Wallis og Futuna øerne (FR).

sidigt samarbejde med øget fokus på områder af fælles interesse, bl.a. klimaændringer, biodiversitet, forskning og innovation. På handelsområdet foreslås fortsat told- og kvotefrihed, men forbedret adgangen ved en ændring af præferenceoprindelsesregler og revideret ordning for tjenesteydelser samt mestbegunstigelsesbehandling.

EU-OLT associering drøftet løbende i et EU-OLT samarbejde og været analyseret i forskellige undersøgelser af Kommissionen og OLT'erne. De vigtigste anbefalinger er ifølge Kommissionen søgt indarbejdet i forslaget, herunder OLT'ernes ønsker, om tilpasning af regler og procedure, fremme samarbejde med nabolande, inddrage politiske prioritetsområder fremkommet i det seneste årti, samt letter adgangen til EU's horisontale programmer og behov for tilpasning på handelsområdet.

Grønland har siden sin udtræden af EF i 1985 været omfattet af OLT ordningen, og associeringsinstrumentet kan have væsentlig betydning for Grønlands samarbejde med EU bl.a. på horisontale instrumenter, handel, adgang til regionale midler m.v. Grønlands har desuden et samarbejde med EU under en særlig partnerskabsordning (Grønlandsinstrumentet), som aktuelt er under fornyelse, samt en fiskeriaftale.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal høres i henhold til TEUF artikel 203. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder, at forslaget er i overensstemmelse med partnerskabs-, komplementaritets- og nærhedsprincippet. Det foreslås, at Unionens finansielle bistand baseres på programmeringsdokumenter, som de kompetente OLT-myndigheder og Kommissionen vil have det fælles ansvar for. Med forbehold for Kommissionens beføjelser vil OLT'ernes myndigheder have det primære ansvar for at gennemføre de tiltag, der vedtages i henhold til samarbejdsstrategien. Kommissionens opgave er at fastsætte generelle regler og betingelser for programmer og projekter. Regeringen vurderer, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget. Vedtages forslaget kan det medføre en udgift på EU's budget på 2,7 mia. kr. (364,5 mio. euro). over perioden 2014-2020 (den 11. europæiske udviklingsfond). Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig årlig udgift ved programmet på knap 54 mio. kr. i perioden 2014-2020. Forslaget er en del af de samlede forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for 2014-2020, som er afsluttet for så vidt angår den 11. europæiske udviklingsfond. Forslaget har ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet, og skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Grønland samt i relevante ministerier og enheder. Grønlandske myndigheder har løbende været konsulteret i forhandlingsprocessen og meddeler, at det endelige udkast er i overensstemmelse med Grønlands synspunkter.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De tre øvrige medlemslande, herunder de tre lande, der har OLT-tilknytning (UK, Nederlandene og Frankrig) må forventes at støtte forslaget, herunder om en justering i forhold til EU's politikker og ændrede internationale prioriteringer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser forslaget velkomment, herunder en tilpasning til EU's politikker og en modernisering i forhold til OLT'ernes aktuelle udvikling og et mere gensidigt samarbejde. Regeringen vægter varetagelsen af Grønlands interesser i samarbejdet højt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotat blev oversendt i september 2012.

9. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik –operationer (CSDP)

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes drøftelse af EU's igangværende militære operationer. Danmark deltager grundet forsvarsforbeholdet ikke i gennemførelsen af afgørelser og aktioner, som har indvirkning på forsvarsområdet.

2. Baggrund

EU har fire igangværende militære operationer:

EUFOR Althea blev iværksat i december 2004 og har til formål at bidrage til kapacitetsopbygning og træning af hæren i Bosnien og Hercegovina, samt bidrage til i fornødent omfang at støtte de bosniske autoriteter i udførelsen af aktiviteter til at sikre fred og stabilitet.

EUNAVFOR Atalanta blev iværksat i december 2008 og har til formål at bidrage til at afskrække fra, forebygge og bekæmpe piratvirksomhed og væbnede røverier ud for Somalias kyster. Operationen anses for at have bidraget betydeligt til den forbedrede sikkerhedssituation ved Afrikas Horn. Mandatet for operationen blev senest forlænget i marts 2012 og løber indtil udgangen af 2014.

EUTM Somalia blev iværksat i april 2010 og har til formål at bidrage til uddannelsen af somaliske styrker. Mandatet for operationen blev senest forlænget i januar 2013 og løber indtil marts 2015.

EUTM Mali blev iværksat i februar 2013 og har til formål at træne Malis hær og bidrage til styrkelse af kommando- og kontrolstrukturer gennem rådgivning. Operationen anses for at være i positiv udvikling.

3. Formål og indhold

Drøftelserne af operationerne er en anledning til at gøre status for EU's militære operationer og give politisk retning vedrørende disse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Dette dagsordenspunkt har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Høring

Dagsordenen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i beslutninger vedrørende de militære CSDP-operationer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter overordnet udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde, men som følge af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for EU, som har indvirkning på forsvarsområdet, herunder de militære CSDP-operationer.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

De militære CSDP-operationer blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 2013 forud for møde i Rådet for Udenrigsanliggende (inkl. forsvar) den 22.-23. april 2013.